

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **D.**, so sídlom O., **o určenie a odškodnenie choroby z povolania**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 Ct 1/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. júna 2012 sp. zn. 9 Co 50/2012 a uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo 14. decembra 2011 č.k. 15 Ct 1/2003-356, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. júna 2012 sp. zn. 9 Co 50/2012 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 14. decembra 2011 č.k. 15 Ct 1/2003-356 vo výroku o náhrade trov konania štátu **z r u š u j e** a v rozsahu zrušenia vec vracia Okresnému súde Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením zo 14. decembra 2011 č.k. 15 Ct 1/2003-356 rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalobcu zaviazal v súlade s § 142 ods. 1 O.s.p. zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 66,39 Eur a zaplatiť náhradu trov štátu 965,84 Eur na účet Okresného súdu Bratislava I v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia. O náhrade trov štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p., s poukazom na neúspech žalobcu v konaní. Trovy konania, ktoré znášal štát, spočívali vo vynaložených nákladoch na znalecké dokazovanie súdnymi znalcami MUDr. F., CSc. a Doc. MUDr. E., CSc. v celkovej sume 1 015,63 Eur, od ktorej sumy

odpočítal 49,79 Eur predstavujúcu zaplatený preddavok na trovy znaleckého dokazovania, a tak po jeho započítaní trovy štátu predstavovali sumu 965,84 Eur.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením z 26. júna 2012 sp. zn. 9 Co 50/2012 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by v posudzovanej veci umožňovali postup podľa § 150 O.s.p. s prihliadnutím na majetkové pomery oboch účastníkov a rovnako, podľa názoru odvolacieho súdu, nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých žalobca uplatnil svoj návrh a jeho postoj v konaní, keď aj po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej neustále spochybňoval znalecké dokazovanie. Zdôraznil, že podľa ustálenej rozhodovacej činnosti nie je možné za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p. považovať len zlé majetkové pomery jedného účastníka, keď uvedená skutočnosť oprávňuje tohto účastníka požiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov konania neprizná, keď tento nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu a uzneseniu súdu prvého stupňa na podnet žalobcu podal dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol uznesenie krajského súdu a uznesenie okresného súdu v časti výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov konania štátu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutiami súdov nižších stupňov bol porušený zákon v ustanovení § 3, § 148 ods. 1, § 157 ods. 2, § 167 ods. 2 O.s.p., keď sa pri rozhodovaní o náhrade trov štátu citovanou právnou úpravou dôsledne neriadili. Zdôraznil, že podľa § 148 ods. 1 O.s.p. štát má právo na náhradu trov, ktoré platil a to v závislosti na výsledkoch sporového konania avšak iba vtedy, ak účastník konania, ktorému by mala byť podľa výsledkov konania uložená povinnosť trovy štátu nahradiť, nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Z obsahu odôvodnenia uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o náhrade trov štátu nevyplýva, že pri rozhodovaní sa vyporiadal so všetkými rozhodnými skutočnosťami stanovenými zákonom, t.j., či skúmal aj druhú podmienku stanovenú zákonom a to, či u neúspešného žalobcu nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd napriek tejto vade uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a venoval

pozornosť náhrade trov konania všeobecne z pohľadu aplikácie § 150 O.s.p. Tým, že súdy nerešpektovali ustanovenie zákona (§ 148 ods. 1 O.s.p.), ktoré predpisuje rozsah dokazovania pri rozhodovaní o trovách štátu zaťažili svoje rozhodnutie vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, čím je daný dovolací dôvod v zmysle § 243f písm. b/ O.s.p. Zároveň vec bola nesprávne právne posúdená, keď na skutkový stav bola aplikovaná nesprávna právna norma (§ 243f písm. c/ O.s.p.).

Žalobca a žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.), na základe podnetu žalobcu (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutia súdov nižších stupňov a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení.

Dovolací súd pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti rozhodnutia napadnutého mimoriadnym dovolaním v časti výroku o trovách konania štátu z hľadiska dovolacích dôvodov, ktoré dovolateľ v mimoriadnom dovolaní výslovne uplatnil, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Vychádzal pritom z toho, že tzv. inou vadou konania môže byť akákoľvek vada konania, ak spĺňa súčasne podmienku, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Porušenie ktoréhokoľvek z ustanovení zákona upravujúcich súdne konanie od jeho začiatku až po jeho skončenie možno hodnotiť ako konanie postihnuté vadou. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav a dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 148 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2011 štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Citované ustanovenie upravuje náhradu trov konania štátu, ktorý má podľa výsledku konania právo na náhradu trov, ktoré platil. Pre rozhodnutie o náhrade trov štátu však treba okrem výsledku konania zobrať do úvahy aj ďalšie rozhodné skutočnosti a to či boli trovy vynaložené štátom, či nejde o trovy, ktoré je povinný znášať štát (trovy súvisiace s tlmočným, s konaním o spôsobilosti na právne úkony a ďalšie) a či na strane neúspešného účastníka konania nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Povinnosti nahradiť trovy konania štátu je zbavený iba ten účastník, u ktorého sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Môže ísť teda o účastníka, ktorý bol rozhodnutím súdu oslobodený od povinnosti platiť súdny poplatok (§ 138 O.s.p.). Takisto môže ísť o účastníka, ktorý síce nebol rozhodnutím súdu oslobodený od povinnosti platiť súdny poplatok (napr. preto, že o oslobodenie nepožiadaval), ale súd dospeje k záveru, že u účastníka sú inak splnené podmienky pre takéto oslobodenie. Znamená to, že skôr ako súd uloží účastníkovi povinnosť nahradiť štátu trovy, musí sa zaoberať otázkou možnosti splnenia podmienky oslobodenia tohto účastníka od povinnosti platiť súdny poplatok, teda musí skúmať, či pomery účastníka odôvodňujú oslobodenie a súčasne či nejde o svojvoľné alebo zrejme neúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách štátu dospel k záveru, že v súlade s § 148 O.s.p. boli splnené zákonom stanovené podmienky pre uloženie povinnosti žalobcu nahradiť štátu trovy konania, ktoré mu vznikli zaplatením trov súvisiacich s nariadeným znaleckým dokazovaním. Súd prvého stupňa pri posudzovaní dôvodnosti tejto povinnosti však prihliadal len na výsledok konania a vecou sa z hľadiska vyššie uvedených kritérií nezaoberal, najmä nezisťoval, či na strane neúspešného žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Dovolací súd z tohto predčasného záveru súdu prvého stupňa, o splnení predpokladov pre aplikáciu § 148 ods. 1 O.s.p., nevyvodil žiadne procesné dôsledky, ale rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, keď aj podľa jeho názoru má štát v danej veci právo na náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi a výnimka zo zásady zodpovednosti za výsledok obsiahnutá v § 150 O.s.p. splnená nebola.

Súdy nižších stupňov vychádzajúc z nesprávnej interpretácie § 148 ods. 1 O.s.p., nezabezpečením všetkých okolností relevantných pre rozhodnutie o náhrade trov štátu podľa tohto ustanovenia rozhodli vo veci predčasne a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutia napadnuté mimoriadnym dovolaním zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová